

Elva Filatelist

Elva Filatelistide Seltsi infoleht

1997. AASTA Nr. 1 (29)

JAANUAR - VEEB RUAR

VI AASTAKÄIK

EDUKAT ALANUD UUT AASTAT

SOOVIB OMA TELLIJATELE JA LUGEJATELE "ELVA FILATELISTI" TOIMETUS

5 aastat "Elva Filatelisti"

Elva Filatelist
Elva Filatelistide Seltsi infoleht

1997. Aasta Nr. 1 (29)

5 aastat "Elva Filatelisti"

Meil on käes esimene juubel - "Elva Filatelist" sai viie aastaseks. Täna alustame kuudendat eluaastat - päevavalgust näeb kuues aastakäik. 150ne eksemplarilisest kohalikust infolehest on saanud rahvusvaheliselt tuntud ja tunnustatud ajaleht. Seda kõike tänu sellele, et meie ei jäänud mitte kohaliku isolatsiooni, vaid meie töödest ja tegudest võtavad osa paljud kollektsionäärid nii kodu- kui ka välismaalt. Täna sel juubelipäeval "Elva Filatelisti" toimetuse tänab kõiki meie häid sõpru, kes on lehte tellinud ja kirjutanud meile oma uurimistöödest või huvitavatest tähelepanekutest ja avastustest nii filatelia kui ka muudel kogumisaladel. Samal ajal soovime saada rohkem kirju lugejate arvamuste ja ettepanekutega lehe sisu kohta, et muuta leht huvitavamaks.

Toimetuse

ÜLEMAALISED KOGUJATE KOKKUTULEKUD

19. jaanuar - Tallinnas
08. veebruar - Tartus
02. märtsil - Tallinnas
02. märtsil - Tartus
22. märtsil - Tartus
30. märtsil - K-Järvel
12. aprillil - Tartus
27. aprillil - Tallinnas
11. mai - Tartus
01. juuni - Tallinnas
13. juulil - Rakveres
12. ja 13. juulil toimub Rakveres Estonia näitus

Eurorahad tulekul...

... aga kas ka meil?

POSTMARKIDE VÄLJAANDMISE

PLAAN 1997.A.

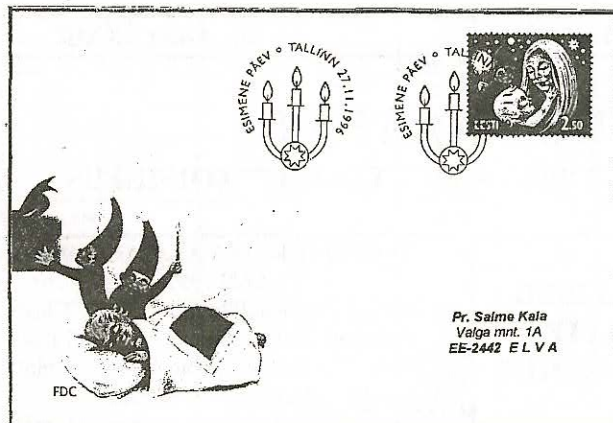
21. Jaanuar	Viljandi linnus	1 mark
11. Veebruar	Ruhnu tule torn	1 mark
26. Märts	Tallinna Loomaaed	1 plokk
08. Aprill	Heinrich von Stephani	
	100. surmaaastapäev	1 mark
05. Mai	Europa'97	1 mark
10. Mai	Eesti-Läti-Leedu ühisväljaanne	1 plokk
10. Juuni	Rahvariided Vormsi	1 mark
	Ruhnu	1 mark
	Max kaardid	2 tk.
02. Juuli	Purjelaev "Tormilind"	1 mark
16. September	Tartu Kivisild	1 mark
14. Oktoober	Wastne Testament	1 mark
27. November	Halliste kirik	1 mark
	Max kaart 1	
27. November	Jõulumark	1 mark
	Kokku	12 üksikmarki 2 plokki
	Vapimargid	3 marki
	Eesti-Poola ühisväljaanne	1 plokk

Postage Stamps 1997 Plan of Issue

January, 21	Viljandi Castle	1 stamp
February, 11	Ruhnu lighthouse	1 stamp
March, 26	Tallinn Zoo	1 souvenir sheet
April, 8	Heinrich von Stephan, death centenary	1 stamp
May, 5	Europa'97	1 stamp
May, 10	Joint Baltic issue	1 s/sheet
June, 10	Folk costumes	
	Vormsi Island	1 stamp
	Ruhnu Island	1 stamp
	Maximum card 2	
July, 2	Sailing ship Tormilind	1 stamp
September, 16	Tartu Stone Bridge	1 stamp
October, 14	Wastne Testament (publication of the New Testament in the South Estonian dialect, 1686)	1 stamp
November, 27	Halliste church	1 stamp
	Maximum card 1	
November, 27	Christmas stamp	1 stamp
	Total	12 stamps 2 s/sheets
	Coat of arms	3 stamps
	Joint Estonian-Polish issue	1 s/sheet

Eesti Postmargi UUDISEID

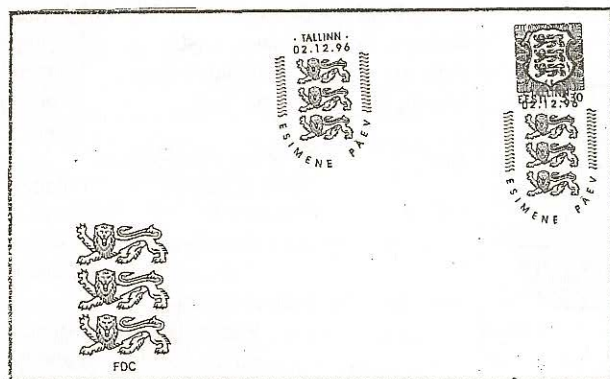
JÕULUMUINASJUTT
CHRISTMAS'96. CHRISTMAS FAIRY-TALE
WEIHNACHTSMÄRCHEN
 27. NOVEMBER 1996

Nominaal: 2.50
 Trükk: OFSET
 Kujundas: JAAN SAAR
 Perforatsioon: 14:14
 Poogen: 5 x 10
 Trükiarv: (2 000 000)
 Trükikoda: VABA MAA
 Tellimisnumber 119-11-1996. 27. novembril 1996.a. oli Tallinna Peapostkontoris müügil esimese päeva ümbrik nr. 1996-12A

KÄIBEL UUS STANDARDMARK
COAT OF ARMS
STAATSWAPPEN
 2. DETSEMBER 1996

Nominaal: 3.30 Trükk: OFSET
 Kujundas: VELLO KALLAS
 Perforatsioon: 14 : 14
 Poogen: 10 x 10
 Trükiarv: (5 000 000)
 Trükikoda: VABA MAA
 Tellimisnumber 122-11-1996

2. detsembril 1996.a. oli Tallinna Peapostkontoris müügil esimese päeva ümbrik ja kasutusel eritempel. Mõlemad kujundas Piret Jürisoo.

JÕULUD '96
CHRISTMAS'96 WEIHNACHTEN
 12. DETSEMBER 1996

12. detsembril 1996.a. oli Tallinna Peapostkontoris kasutusel markidele vastav eritempel, müügil Henno Arraku kujundatud esimese päeva ümbrik (FDC) nr. 1996-12 ja maksimumkaardid nr. 19 ja 20.

HARJU-MADISE KIRIK
 Nominaal 3.30 Trükk: OFSET
 Kujundaja: HENNO ARRAK
 Perforatsioon: 14:14 Poogen 10x5
 Trükiarv: (700 000)
 Trükikoda: VABA MAA
 TELLIMISNUMBER 120-11-1996
 Harju-Madise kirik on püstitatud 15.-18. sajandil. Ta ehitusliku põhikompositsiooni moodustavad ühelööviline pikihoone, pikihoonest kitsam kooriruum, mille lõpetus idas on kujundatud kolmetahksena, koori põhjaküljel asub käärkamber stiilse kaminahuga, kiriku lõunaküljel väike matusekabel ja lõpuks - neljatahuline läänetorn.

Tolle küllaltki mitmekülgse hoonetekompleksi viimas ehitusperioodi ajaloolist üldkäiku tähistavad hoone välisküljel seintesse müüritud daatumkivid

TALLINNA PÜHAVAIMU KIRIK
 Nominaal: 4.50 Trükk: OFSET
 Kujundaja: HENNO ARRAK
 Perforatsioon: 14:14 Poogen: 10x5
 Trükiarv: (900 000)
 Trükikoda: VABA MAA
 TELLIMISNUMBER: 121-11-1996
 Tallinna Pühavaimu kirikule ja seegile pandi tõenäoliselt alus 13. sajandi esimesel poolel. Kirik sai praeguse kuju 14. sajandi keskel, oli kasutusel raekabeli ja seegi kirikuna. Kahelöövilise lihtsa siseruumiga kirik on kaetud kõrge kivikatusena ja omab Tallinnas erandnähtusena astmikviile. Kaheksakandilist saledat torni kroonib parokkstiilne kiiver. Kiriku üks kell pärineb aastast 1433, olles kõige vanem kirikukell Tallinnas ja üldse Eestis. Kell on kaunistatud tekstiga "Ma lõõn ühtviisi nii tüdrukule kui sulasele, emandale ja isandale, seda ei või mulle keegi ette heita". 15.-18. sajandi sisustusest on märkimisväärsim peaaltar (1483, Bernt Notke töö).

Pärast reformatsiooni anti kirik eesti kogudusele. Pühavaimu kiriku pastorid tõlkisid eesti keelde katehismuse, mis ilmus 1535. aastal. Samas töötas kuulsal "Liivimaa kroonika" autor Balthasar Russow. Kirikul on suur tähtsus eesti kultuuriloos ning heategevuses.

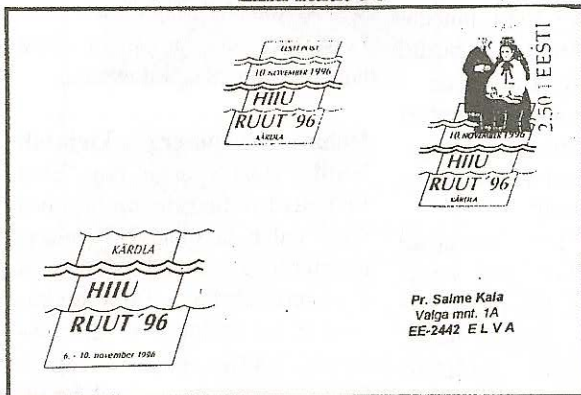
Eesti Posti eritempleid

Eesti Posti eritemplid, milliseid kasutati välismaal Eesti Posti ajutistes sidejaoskondades.

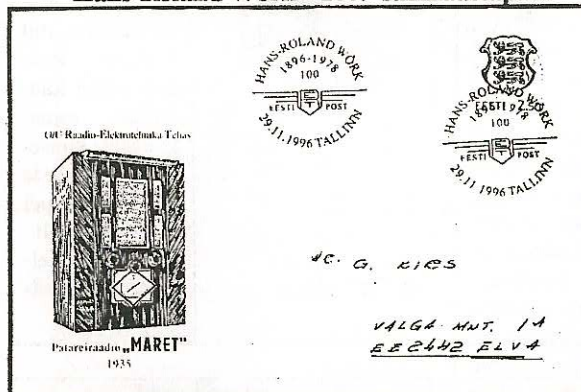
1. 5.10.1996 - Postmargipäev Stockholmis.
 2. 4.-6. 10. 1996 - Filateelianäitus "Euphila'96" Järvenpää.
 3. 1.-3. 11. 1996 - Postmargimes Helsingis
- Kõik mainitud templid kujundas Maire Paavo.

"Hiiu Ruut'96"

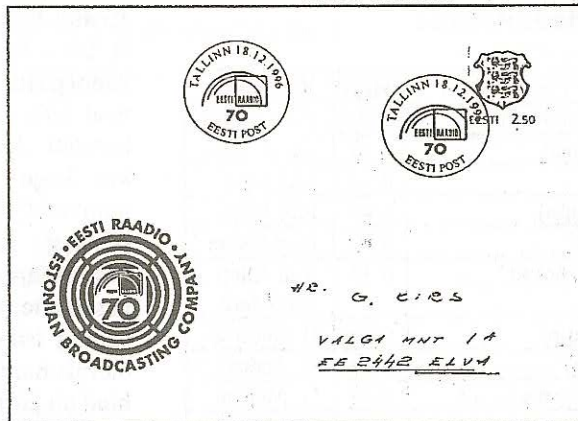
4. filateelianäitus "Hiiu Ruut" toimus 6.-10. 11. 1996 Hiiumaal, Kärda Kultuurikeskuses. Sel puhul oli 10. novembril 1996.a. kasutusel eritempel ja erümbrik, millised kujundas Ott Lambing.

Hans-Roland Wörk - 100. sünniaastapäev

Hans-Roland Wörk oli omaaegse Eesti raadiotööstuse rajaja, hilisem Tallinna Polütehnilise Instituudi professor. Eritempli kujunduses on kasutatud raadiotehase (RET) üldtuntud embleemi ja ümbriku kujunduses 3-lambilise patareivastuvõtja "Maret" pilti. Nii eritempli, kui ka -ümbriku kujundas Maire Paavo.

Eesti Raadio - 70

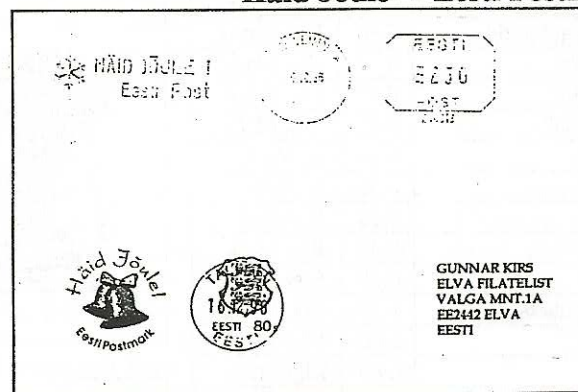
junduses on kasutatud fragmente Eesti Raadio logost. Ümbrikke trükiti 3000, millest 500 läks juubilarile ja 2500 müüki.

Parun Ferdinand von Wrangell (Wrangel) - 200 sünnist

Aastail 1817-1819 osales ta ümbermaailmareisil, 1829-1835 oli Alaska vene koloonia ülem. Oli ka Venemaa mereminister. Suri Tartus 6.06. 1870. aastal. Tema mälestuseks trükiti 3000 erümbrikut. Ümbrik ja tempel on kujundatud tema suguvõsast saadud slaidi järgi.

"Häid Jõule" - Eesti Postilt

Jõuluperioodil oli Eesti postkontorites ja mitmes Tallinna sidejaoskonnas kasutusel punase klišeega "HÄID JÕULE! Eesti Post" ma-sintempel soovijate kirjade tem-beldamiseks. Sel-lised templid olid

Kas Teie teate, et Eesti Postmargi filateelia-kauplus asub Tallinnas, LOSSI PLATS 4

Seal on müügil ka "Elva Filatelist"

Tallinna Peapostkontor masina nr. 240008

Tallinna Peapostkontor kassa 7 masina nr. 220001

Tallinna 6. Sidejaoskond masina nr. 240019 (tempel ei ole nähtav)

Tallinna 13. Sidejaoskond masina nr. 240005

Tallinna 31. Sidejaoskond masina nr. 240013

Võru Postkontor nr. 240049 Tartu Postkontor nr. 240045

Valga Postkontor nr. 300067 ja nr. 240052 (kaldkirjas).

Põlva Postkontoris nr. 240050 Kuressaare Postkontoris nr. 240016

Haapsalu Postkontoris nr. 300082 ja Jõgeva Postkontoris nr. 240051

(Pildil kujutatud on Eesti Postmargi kõrvaltempel - pandi ainult Eesti Postmargi poolt väljastatud ametkirjadele)

Tartu Postkontori omatoodang - kirjaümbrikud

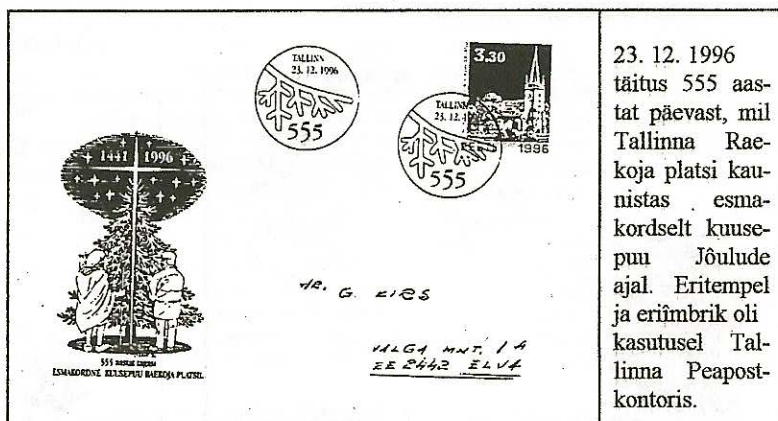
Toote Nr.	N i m e t u s	Hind	Kujundas
1993.a	Ehitatav Tartu Postimaja	0.40	Taavo Võsu
	Tartu maakond	0.40	Taavo Võsu
TaK-2	"Eesti"	0.60	Elgi Mark
TaK-3	Elva linn (vapp)	0.40	Elgi Mark
TaK-3D	"Palju õnne!"	0.80	Reet Laater
TaK-4	"Kuressaare päevad"	0.30	Ann Olop ja Elgi Mark
TaK-5	Otepää (vapp)	0.40	H. Audova
TaK-6	Tõrva (vapp)	0.40	H. Audova
TaK-7	Valgamaa (vapp)	0.40	H. Audova
TaK-8	"Valga"	0.40	Elgi Mark
TaK-9	"Kutse"	0.30	Elgi Mark
TaK-10	"Kutse"	0.40	Elgi Mark
TaK-11	"Kutse"	0.30	Elgi Mark
TaK-12	"Suitsupääsuke"	0.40	Elgi Mark
TaK-13	Eesti Majandusjuhtide Instit.	0.40	Elgi Mark
TaK-14	"Rahu"	0.30	Elgi Mark
TaK-15	"Rahu"	0.30	Elgi Mark
TaK-16	"Päkapikk"	0.80	Elgi Mark
TaK-17	"Talveöö"	0.30	Elgi Mark
TaK-18	"Talveöö"	0.40	Elgi Mark
TaK-19	Luik	0.40	Elgi Mark
TaK-20	Orav	0.40	Elgi Mark
TaK-21	AS MAPEG	0.40	
TaK-22	"Põhjarannik"	0.40	Hanni Aarne
TaK-23	"Jõulutäht"	0.40	Elgi Mark
TaK-24	"Ingel"	0.40	Elgi Mark
TaK-25	1994.a. Elva Keskkool	0.40	Elgi Mark
TaK-26	"Kompositsioon"	0.35	Elgi Mark
TaK-27	"Lumikelluke"	0.40	Elgi Mark
TaK-28	Tõravere Observatoorium	0.35	Marika Uus
TaK-29	Maikellukesed	0.35	Elgi Mark
TaK-30	"Valga" (vapp)	0.50	Elgi Mark
TaK-31	Tartu Juubelilaulupidu	0.40	Esti Kittus
TaK-32	Tartu laululava	0.40	Elgi Mark
TaK-33	"Tartu Kivisild"	0.45	Elgi Mark
TaK-34	"Tartu Raekoda"	0.45	Elgi Mark
TaK-35	"Käbid"	0.50	K. Varul
TaK-36	"Aisakell"	0.35	K. Varul
TaK-37	"Küünal"	0.35	K. Varul
TaK-38	"Roos"	0.40	Elgi Mark
TaK-39	"Õnnesoov"	0.50	Elgi Mark
TaK-40	1995.a. "Tagametsa"	0.75	Elgi Mark
TaK-41	"Kannikesed"	0.60	Elgi Mark
TaK-42	"Alpikannid"	0.60	Elgi Mark
TaK-43	"Leinakask"	0.50	K. Varul
TaK-44	"Nuustaku 100"	0.55	Ago Kivi
TaK-45	"Vanemuine"	0.55	Elgi Mark
TaK-46	"Postimaja"	0.55	Elgi Mark
TaK-32D	"Laululava"	0.65	Elgi Mark
TaK-47	"Jõulutervitus"	0.55	K. Varul
TaK-48	"Jõulud"	0.80	K. Varul
TaK-49	"Jõulusoov"	0.65	Marika Uus
TaK-50	1996.a. Tõravere Observat.	0.55	Elgi Mark
TaK-51	"Põhjarannik"	0.65	Hanni Aarne
TaK-51	Julius Bleyer	1.50	T. Saks
TaK-52	"Valga Postkontor"		Elgi Mark
TaK-53	"Kuusega koju!"		Silja Paris

Lugejad kirjutavad

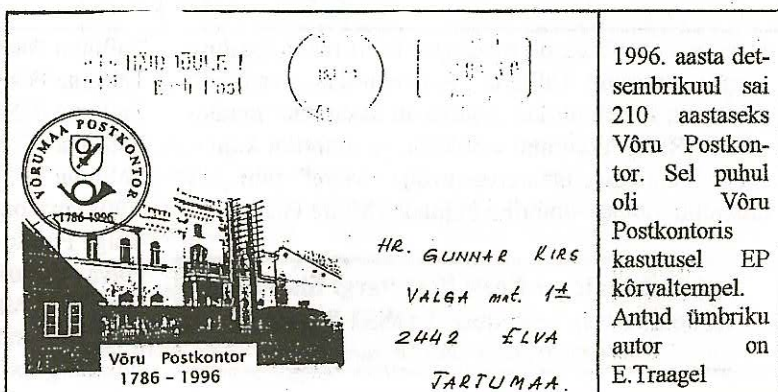
Henno Sepp kirjutab Pärnust, et tema kogub juba hulk aega **Amorposti** kaarte. Kogus on neid juba ca 70 tk. Tavaliselt kasutati Amorposti peoõhtutel, kus kogu peo rahvas kandis numbreid rinnas. Kohal oli ka postkast ja postipoiss. Üks postitootaja müüs kohapeal neid postkaarte. Kaart saadeti välja-valitud isikule vastavalt rinnas olevale numbrile. Kui postkaardi hind oli kõrgem poe hinnast, siis olid müüdavad kaardid tembel-datud lilla templiga. - kasu läks pidu korraldavale seltsile. Kusa-gil raamatuaasta - 1935. lähedal lasti välja Amorpostkaardid õhukesel paberil aforismide - tsitaatidega raamatutest - autori pildi või mõne joonisega. Tahaksin teada millal, kes ja kui palju neid välja lasi? Minu kogus nad kannavad numbreid 1 - 120. Kui keegi teab neist midagi, siis palun kir-jutada aadressil: **Henno Sepp, P/k 68 EE-3600 PÄRNU**. Kogun veel Eesti asutuste ümbrikke asutuste logoga või ilma ning telefonikaarte.

Eesti Post ei taha raha - leiab **Vladimir Matsi Kanadast**. Kahju on sellest, et Eesti Post ei anna eelnevalt teada millal mõni uus postkontor või sidejaoskond avatakse või juba tegutsev lõplikult suletakse (likvideeri-takse). Siin, Kanadas, aga eriti U.S.A-s, teatab Postalvalitsus avalikult juba hulk aega sellis-test avamistest ja sulgemistest ette, siis saavad asjast huvitatud kollektsionäärid saata sinna oma markeeritud ümbrikud, et avatav sideettevõtte avamisel või sulge-mise päeval need tembeldaks ja kollektsionääridele tagastaks. Loodame, et ka Eesti Post hakkab seda edaspidi tegema.

Heino Nurmberg kirjutab Kaliforniast - nagu ma "Elva Filatelistist" lugesin, on mul hea meel näha, et olete NSV-aegse terminoloogia maha pannud ja oma detsembrikuu Tartu kokku-tulekut nimetasite juba "ülemaa-liseks", mitte enam "vabariik-likuks". Eelnev keelepruuk tekitas mulle juba kaua aega meelehärmi.

23. 12. 1996
täitus 555 aas-
tat päevast, mil
Tallinna Rae-
koja platsi kau-
nistas esma-
kordselt kuuse-
puu Jõulude
ajal. Eritempel
ja erimbrük oli
kasutusel Tal-
linna Peapost-
kontoris.

1996. aasta det-
sembrikul sai
210 aastaseks
Võru Postkon-
tor. Sel puhul
oli Võru
Postkontoris
kasutusel EP
kõrvaltempel.
Antud ümbriku
autor on
E. Traagel

ÕNNITLEME JUUBILARI

VAMBOLA HURT

28. detsembril 1996.a. tähistas oma 70. sünnipäeva Rootsisis elav Eesti postiajaloo uurija, filateliaasjatundja, Eesti filatelia ja postiajaloo käsiraamat-kataloogi (1986) kaasautor. Õnnitlevad kodumaa filatelistid, soovivad pikka iga ja tihedat koostööd ka edaspidi.

Stockholmi Postimuuseum

Stockholmi Postimuuseum sai 15. detsembril 1996.a. 90 aastaseks.

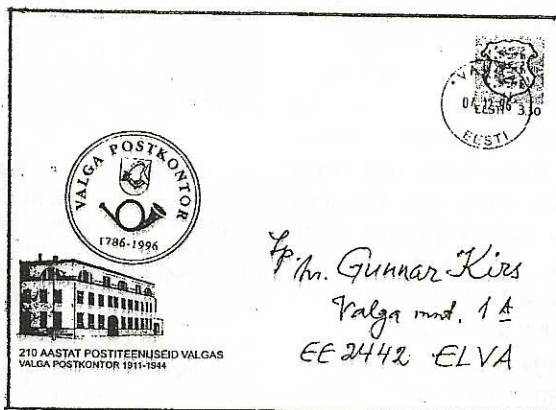
Eesti Postimuuseum

avas Tartu Ülikooli raamatukogus näituse "ESTO'd läbi aegade". Varajasem ekspositsioon on täiendatud viimase ESTO materjalidega. A.Küng

9. veebruaril 1997.a.

peaks olema Elva Sidejaoskonnas kasutusel Tartu Suusamaratoni puhul EP eritempel

210 aastat Valga postkontorit

Valga Postkontori juubeli puhul kohapeal kasutusel olnud Eesti Posti kõrvaltempel ja eriumbrik TaK-52 (vt. tabel).

Valga linn sai Põhjasõja ajal rängalt kannatada tulekahjude ja Vene sõjaväe rüüsteretkede tõttu. Hooned olid põletatud, rahvas tapetud või Venemaale küüditatud. Lisaks möllas veel katk. Kroonikud kirjutavad, et Põhjasõja tulekahjudest jäi puutumata vaid üks maja.

Kuigi sõda lõppes Eesti ja Liivi aladel 1710. aastal hakkasi Valga sõjahaavad paranema alles XVIII sajandi 20. aastatel. Võib arvata, et olulise pöörde linna eluolusse ja elanikkonna kasvusse tõi Vene keisrinna Katariina II poolt 1783.a. Valga kreisilinnaks nimetamine. Seati sisse sellised kreisi valitsusasutused, nagu linnamagistraat, kohus ja postmeistri ametikoht. 1786.a. avati Valgas postkontor, mis asus kesklinnast eemal Luke mõisa maaalal paiknevas Luke agulis Riia postimaantee ääres. Sinna jäi postkontor terveks sajandiks. Valga postkontori kauaaegse ülemana töötas aastatel 1883-1913 postmeister Karl Muksfeldt. Valga postkontoris aga asus ta tööle juba 1874.a., töötades algul posti vastuvõtjana ja postmeistri abina. Valga postkontor sai 1898.a. suvel uued avaramad ruumid kaupmees Sakkiti 1893.a. valminud majasse Elisabeti tänavas. Uus asukoht oli vanaga võrreldes palju soodsamas kohas, asudes kesklinnale ligemal, ning ka ruumid olid avaramad. Selles asukohas töötas postkontor üle kümne aasta.

Seoses raudteeliikluse algusega XIX saj. lõpul avati 1902.a. Valga vaksalis reisijatele vajalike postiteenuste pakkumiseks postijaoskond, kus võeti vastu nii liht- kui ka kinnitatud (tähtitud) kirju ja müüdi postmarke. Postijaoskond oli avatud päeval sõidurongide liiklemise ajal.

Sajandivahetusel laienesid linna piirid ja senine postkontori asukoht jäi praktiliselt linna servale. Tekkis vajadus leida postkontorile sobivam asukoht

1910 lõhuti kesklinnas Moskva ja Pihkva tänava nurgal asuv linna arestimaja, mille asemele hakati samal aastal ehitama uut postkontori hoonet, mis valmis kevadel 1911. Sellesse kolmekorruselisse hoonesse mahtusid postkontori ruumid ja telegraaf, hiljem ka telefonikeskjaam. Ülemistele korrustele said korteri postkontori ülem ja mõned postiametnikud.

Postkontori lahtioleku aeg sajandivahetusel oli kella 8 hommikul kuni kella 2 pärast lõunat, pühapäevadel kella 8-10 hommikul. Riiklikel pühadel oli postkontor suletud.

Pärasti Vabadussõda saadeti Posti Peavalitsuse poolt Valga postkontori ülemaks Karl Maurer, kes asus siin

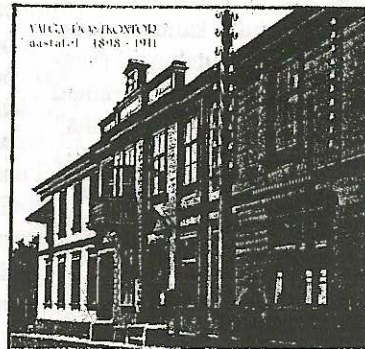
postitööd korraldama. Ta töötas sellel kohal kuni 1940. aastani, mil ta arreteeriti ja hiljem koos perekonnaga Venemaale küüditati.

Pärast II Maailmasõda oli side olukord Valgas eriti raske. Sõjaperioodil oli hävinud vana postkontori hoone ja kaotusi oli ka vana sidekaadri hulgas. Esialgse ulualuse leidis postkontor Aia tänava majas nr. 20. Operatsioonisaaiks sai hilisem, nüüd juba endise hoiukassa ruum, kantselei aga paigutati endistesse raamatukogu ruumidesse. Nendesse ruumidesse jäi postkontor kuni 1944.a. lõpuni, mil remonditi ja kohandati ruumid hoones Kesk tn. 16. See hoone sai Valga sidekeskuseks enam kui 40 aastaks.

Enam kui kümmekond pärast sõja-aegset aastat juhtisid Valga sidekontori tööd lühemat või pikemat aega vene rahvusest sidekontori ülemad. 1957.a. alates sai Valga rajooni sidekontori ülemaks Nikolai Frolenkov, kes korraldas Valga ja rajooni postitööd 20 aastat. Tema abina töötas peaaegu samal perioodil Hermine Roots. Seoses 1978.a. sidesüsteemi reorganiseerimisega, mil ühendati postside telefonsidega ühtseks rajooni sidesõlmeks, sai ülemaks senine liinitehnilise tsehi ülem Johannes Bundsen ja tema asetäitjaks postside alal senine väärtposti jaoskonna ülem Eha Kütt (Kuha). Uut sidehoonet hakati ehitama 1979. Selle hiigelhoone ehitamine kestis üle 5 aasta ja lõppes 1985. 1991 toimus jälle sidesüsteemide lahutus. Telefonside viidi Eesti Telefoni alluvusse ja moodustati Valgamaa Telefonivõrk. Maakonna postsidega hakkas tegelema Valgamaa Post, kelle tegevdirektoriks kinnitati Eha Kuha. E.Kuha on staazikas, alustas 35 aastat tagasi postitööga ja jõudis pidevalt kõrgemale, kuni direktori vastutusrikka ametikohani. **ARVED DUVIN**

Avaldatud kokkuleppel autoriga.

Varem avaldatud ajalehes "Valgamaalane" nr. 139 30. 11. 1996.a.

Hindrik Hiimäe

RASKED RAHAD

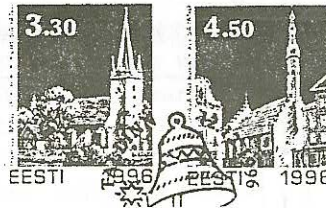
Lähiajaloo - "arenenud sotsialismi ajast" - on meele ütlus, et mis tal viga, iga päev teeb haltuurat "käes rasked rahad". Kujundlikke väljendeid, nagu "suured rahad", "kõvad rahad", "rasked rahad" on kuulnud igauks. Kuid tegelikult on olemas ka nii mõtmetelt, kaalu, ostu, kui ka nominaali poolest suuri rahasid.

Algselt olid maksevahendid ja väärtuste mõõduks kariloomad, karusnahad ja muud hinnalised kaubad, mis teinekord olid väga suured ja rasked ning kohmakad kasutada. Kõige suuremad rahad olid ilmselt ühe Vaikse ookeani saarel kahe inimese kõrgused kivirahnud. Arvata võib, et neid mürakaid ei veetud ühest kohast teise, vaid läksid kui kinnisvara, ühel omanikult teisele. Need olid meeste rahad. Naised kasutasid seal rahana teokarpidest tehtud käevõrusid. Veel siiaamaani kasutatakse Vaikse ookeani edelaosa saaridel haruldaste troopikalindude sulgedest valmistatud maksevahendeid, mille läbimõõt ulatub 80 sentimeetrini. Ega suurte naturaalarahade otsingul peagi ajas ja ruumis väga kaugele minema. Mõne aasta eest - "defitsiidiajal" - oli Virumaal ühel mehel õu kogemate viisi Narva tuhaplokke täis. Minu küsimusele, kas ta paneb siin mõne suure ehituse käima, vastas ta, et tema kasutab neid rahana. Need olla veel paremad kui raha. Selle "raha" nominaalväärtus oli 1 rubla aga mõõtmed 60x30x20 cm. Inimkonna arenguga said kaupade vahetamise mõõtühikuks metallid - raud ja vask, hiljem võeti harilikku-de metallide asemel kasutusele

hõbe ja kuld. Metalli hinna vahetuse olemas olemas antud paigas vastava metalli esinemise hulga. Sageli oli kuld ja hõbe ühe hinnaga.

Vana-Kreeka ajaloolane Starabon kirjutab, et üks araabia suguharu vahetas kaks naela kulda ühe naela hõbedaga vastu, aga üks nael rauda maksis kümme naela kulda. Hiinlased kasutasid kulda maksevahendina juba üle 3000 aasta tagasi.

Vanaaja suurim kaalu- ja vääringühik oli talent, paiguti erineva kaaluga rahaühik. Vana-Kreekas võrdus üks talent (60,4 kg) 60 miiniga (a 100 trahmi). Poole väiksemat vääringut nimetati väikeseks talendiks. Piiblis on kirjas, et Iisreali rahvas maksis vaaraole 100 talenti andamist aastaks. Ligi-kaudu sama suur on ka Eesti Vabariigi eelarve käesolevaks aastaks Vana-Idamaa kaaluühik seekel võrdus 1/60 või 1/50 miiniga ja kasutusel oli ka samakaaluline münt. Kuna talentide kaal oli küllaltki erinev siis varieerusid ka seeklid. Üldiselt kaalus seekel 16,83 g, kuid foniikia münt oli 14,5 g; heebrea hõbeseekel kaalus 14,55 g kuldseekel 16,37 g. Teatavasti andis Jeesuse järgi Juudas oma Issanda ära 30 hõbeseekli eest, mis on umbes pool kilo hõbedat ja maksaks praegu ca 1000 kr. Vana-Vene tähtsaim rahaühik oli grivna - hõbedakang kaaluga umbes 200 g. Ühe grivna eest sai 200 oravanahka. Orava nahk oli siis võrdväärne ühe grammi hõbedaga. Kui vürst Igor polovetside kätte vangi langes, tuli tal enda naha päästmise eest anda 2000 hõbegrivnat lunarahaks. Et Venemaal tuli kasutada ka grivnast väiksemaid hõbedatükke, siis hakati ära raiutud osa nimetama rublaks (vene k. sõnast рубль - rubl). (Järgneb)

CHRISTMAS'96**HARJU-MADISE CHURCH**

Originally built in the 1460s and extended in the 1670s, Harju-Madise church acquired its present appearance as a result of major rebuilding in 1765 - 1773, it is one of few 18th century churches in the country. It has a one-nave main body and a narrower baroque choir with a triangular apse at its eastern end. The 1765 vestry at north side of the choir has a stylish fireplace, and adjoining the main body on the south is a small funeral chapel. A quadrangular tower stands at western end. The church, a mixture of styles from late Gothic to early Classical, but with a distinct 18th century look, has a prominent location on the bluff overlooking the sea.

HOLY SPIRIT CHURCH, TALLINN

Although likely to have been founded in the first half of the 13th century, the Holy Ghost of Tallinn acquired its present two-aisled appearance in the mid-14th century. The ground plan is asymmetrical, with the choir built as an extension of the north aisle. It has a high gable roof and stepped gables - an exceptional feature in Tallinn. The octagonal tower is topped by a baroque steeple, and the oldest bell dates from 1433. The most remarkable element in the 15th-18th century interior is the main altar (1483 by Bernt Notke). Mounted on the northern wall of the church is the oldest public clock in Tallinn (1684). For long years, the church served as the chapel for the adjacent almshouse and the city council. After the Reformation it became of the seat of Tallinn's Estonian-speaking congregation. Several pastors of the church have played important roles in Estonian's cultural history. EPM

Soomes Postmargimessil

1.-3. novembrini 1996.a toimus Helsingis Pasila messikeskuses Soome Postmargimess. Messi näituse oli korraldanud Soome Filatelistide Liit, väljapanekutega esines 27 kollektsionääri, nende hulgas ka Soome Postimuuseum. Muuseumi näituse teema oli "Soome iseseisvusaegsed postmargid alates aastast 1917." Väljapanekud olis Soomekesksed, põhiliselt Soome postmark ja margiseeriad erinevatest ajas-

NEUE**WEIHNACHTSMARKEN**

Estnische Post gibt heraus 2 neue Weihnachtsmarken. Auf hellblau 3.3 Kronen ist abgebildet bei Westufer an Pakribucht befindende Kirche Harju-Madise, rosafarbiger 4,5 Kronen Marke zeigt tallinnische Heiliggeistkirche. Diese Ausgabe ergänzt im Jahren 1993 - 1996 erschienenen Zakraltbautenausgaben von H. Arrak. Die Kirche in Harju-Madise ist im 15. - 18. Jh. errichtet Bautenkomposition besteht aus einem einschiffigen Langhaus, etwas engerem Chor, welcher dreikantiger Abachlus hat. An Nordseite des Chors ist Sankristei mit einem alten Kaminofen und an Südseite steht eine Grabkapelle. An Westseite steht ein viereckiger Turm. Es gibt von Umbauten mehrere Datumsteine in Aussenwand der Kirche.

Die Heiliggeistkirche in Tallinn.

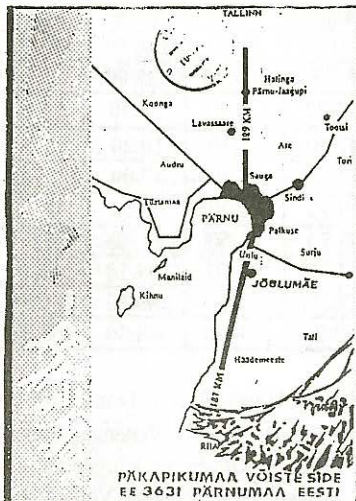
Die ältesten Teile der Heiliggeistkirche und Siechenhausen waren wahrscheinlich im 13. Jh. errichtet. Heutige typische Silhouette bekam die Kirche im 14. Jh. War als Ratskapelle und Siechenhauskirche benutzt. Das einfache zweischiffige Gotteshaus ist mit dem hohen Steindach bedeckt. Stufengliederung des Giebels ist für Tallinn untypisch. Achteckiger Turm ist mit Helm im Stil der Spätrenaissance (Barock) gekrönt. Im Turm der Kirche hängen drei Glocken, darunter die älteste (1433) Tallinns und vielleicht ganz Estlands. Sie zeigt folgende Inschrift: "Ich schlage gerecht der Magt und dem Knecht, der Frau und dem Herrn, das kann mir niemand verwehren". Aus innerer Ausstattung des 15.-18. Jh. am wertvollste ist 1483 aufgestellte Hauptaltar, das zweite werk des Lübeckers Bernt Notke in Tallinn. Nach Reformation wurde die Kirche für estnische Gemeinde übergeben. Die Pastoren der Heiliggeistkirche übersetzten ins Estnische einen lutherischen Katechismus, der 1535 gedruckt wurde. Auch Balthasar Russow, berühmte Verfasser der "Chronica der Provinz Lyfflandt", war Pastor dieser Kirche. Die Heiliggeistkirche spielte eine bedeutende Rolle im hiesigen Kulturleben und in Wohlfahrtspege.

Saksa keelde L.Aardla

tutest (klassikaline filateelia), jõulud, Soome postiajalugu. Nendest huvipakkumavad olid kaks Kaarlo Hirvikoski väljapanekut: "Petsamo postiajalugu 1922 - 1944" ja "Ida-Karjala postiajalugu 1835 -". 1. päeva teema oli jõulumarkide päev - presenteeriti Soome 1996.a jõulumärke, 2. päev oli vana postmargi päev ja 3. päev oli pühendatud kollektsioneerimisele. Kohal oli ka Eesti Posti ajutine sidejaoskond. Aive Küng Eesti Postimuuseumi juhataja

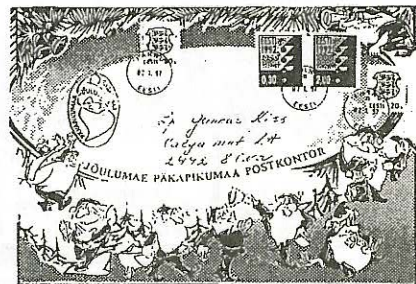
KA EESTIS ON OLEMAS OMA PÄKAPIKUMAA

Kes soovib seda külastada, saab kohale tulla allpoololeva plaani järgi

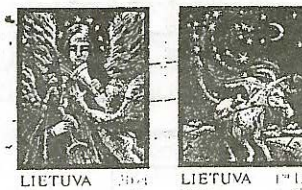

Juba 1995.a. Jõulude ajal töötas Pärnumaal "Jõulumäe" tervisekeskuses Päkapikumaa Postkontor. Niisama ka möödunud, 1996.a., Jõulude ajal. Siin "töötasid" iga päev "päkapihud", kes teenendasid Päkapikumaa külastajaid. Oli valmistatud mitut eri kujundusega kirjaümbrikut, kasutusel oli oma kõrvaltempel. Külastajad said siin olemasolevates puhkemajades puhata ja kirju lastele ning tuttavatele postitada. Kogu selle tegevuse hinged on Enn Tasalain oma perega ja abiks on olnud ka Aet Maatee, Ain Roost ja kunstnikuna Indrek Päi. Jõulumäel on oma "raha" - "pakk". 1 pakk võrdub 2 krooniga. Siin saab ka suvel puhata ja nautida looduse vaikust ning ilu.

Henno Sepp

Päkapikumaa kirjaümbrike näidiseid

NOORTENURK

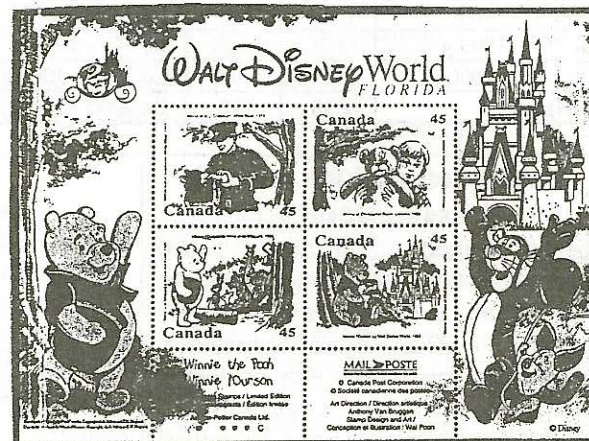
Noortenurga toimetaja, Urve Kriit, sünd. 1976.a. Lõpetas keskkooli ja sekretäride kursused. Valdab vabalt kõnes ja kirjas inglise keelt. Esimese kaastöö tegi "Elva Filatelistile" 1993.a. "Miks ma kogun postmarke", avaldatud lehes nr. 2(6) 1993.a.

Karupoeg Puhh postmarkidel

Karupoeg Puhhi lood loodi inspireerituna ühest Kanadas enim armastatud karust. 1996.a. oktoobris, kui tähistati rahvusvahelist margikuud, ilmus Winnie Puhhi tuttav nägu postmarkidele. Seekordsel väljalaskel on Winnie kujundanud animaatortid Disney stuudiost. Tegelikult oli karupoeg Puhh Kanada karu, kes sündis küsagil Ontarios. Noore karuna ei olnud tal loomulikult ai-

mugi, milline saatus teda ees ootab. Ta elas kõige tavalisemat karuelu, kuni kütt ta ema tappis ja karupoja enda juurde viis. Mõni aeg hiljem ostis leitnant Harry Colebourn ta 20 dollari eest ja suundus koos karuga Euroopasse (oli aasta 1914). H. Colebourn sai karuga väga hästi läbi ja magas temaga ühes telgis, kus iganes ka Kanada Teine Jalaväebrigad laagris ei olnud. Ka teised sõdurid armastasid seda karu, kuid kuna võitlused jätkusid Prantsusmaal, siis pidid nad vahepeal jätma looma Londoni loomaaeda. Ei olnud haruldane, et Kanada sõdurid pidasid lemmikloomi. Seepärast jäi neist Londonisse loomaaia hoole alla Esimese Maailmasõja ajal vähemalt 5 karu, kusuures Winnie osutus loomaaia parima käitumisega karuks. Leitnant Harry Colebourn ei unustanud oma karu iialgi. Alati, kui tal oli võimalus rindelt lahkuda, külastas ta Winniet ja ta kavatses peale sõda karu Kanadasse tagasi viia. Aga kui ta nägi, kui väga loomaaeda külastavad lapsed karu armastasid, muutis ta meelt ja jättis karu Londoni loomaaeda, kus see elas kõrge cani (20 a.).

Winnie eriti võluv omadus oli ära tunda ja mäletada oma imetlejaid, keda ta alati erilisel moel tervitas. Üks neist oli Christopher Robin - A.A. Milne'i poeg. Nii isa kui poeg olid karust väga

Winnie Puhhile pühendatud Kanada margiplokk

sisse võetud. 1926.a. andis A.A. Milne trükki raamatu "Winnie Puhh" ("Winnie - the - Pooh") ja kaks aastat hiljem järje sellele "The House At Pooh Corner". Milne'i karupoeg ongi meie tuntud karupoeg Puhh, keda me tunneme tänapäeval, aga vast mitte nii kõitev kui originaal, kuid vähemalt sama vastupandamatu. On võimalik, et Milne ei teadnud, kust Winnie oma nime sai, sest oma karupega Puhhi tutvistades räägib ta, et tema pojalt oli luik nimega Puhh. Vaatamata kõigele, on need esimesed Kanada margid, kus on kasutatud Disney Winnie Puhhi. Winniel on juba 4 ausammas püstitatud - Inglismaal ja Kanadas. 1981.a. avati Winnie Puhhi ausammas Londoni Zooloogia Seltsi poolt mälestamaks Milne'id ja tema illustraatorit Ernest Shephardit. Alles 1992.a. avati Winniepegis ausammas leitnant H. Colebourni ja Winniega. Ontarios on aga Disney-tüüpi kuju Winniest, kes istub puu otsas talle kallist meepott käes. Refereeritud ajakirjast "Canada's Stamp D."

EESTI POSTI UUED POSTITARIIFID

KEHTESTATUD ALATES 01. DETSEMBRIST 1996.A.

K a a l	I tsoon				II tsoon				III tsoon			
	Maapost		Lennupost		Maapost		Lennupost		Maapost		Lennupost	
	Liht	Täht	Liht	Täht	Liht	Täht	Liht	Täht	Liht	Täht	Liht	Täht
Kiri Kuni 20 g	4.50	9.50	5.00	10.00	4.80	9.80	5.50	10.50	5.00	10.00	7.00	12.00
üle 20 - 50 g	6.50	11.50	7.00	12.00	7.00	12.00	8.60	13.60	7.60	12.60	11.00	16.00
üle 50 - 100 g	10.00	15.00	10.50	15.50	11.10	16.10	14.00	19.00	12.00	17.00	18.50	23.50
üle 100 - 250 g	20.30	25.30	21.60	26.60	23.20	28.20	29.60	34.60	25.40	30.40	41.50	46.50
üle 250 - 500 g	38.00	43.00	40.00	45.00	43.30	48.30	56.80	61.80	48.00	53.00	79.00	84.00
üle 500 - 1000 g	72.70	77.70	77.50	82.50	83.70	88.70	111.00	116.00	93.00	98.00	154.50	159.50
üle 1000 - 2000 g	141.50	146.50	152.50	157.50	166.30	171.30	220.50	225.50	189.70	194.70	322.00	327.00
Postkaart	4.20	9.20	4.70	9.70	4.50	9.50	5.20	10.20	4.70	9.70	6.70	11.70
Panderoll kuni 50 g	6.20	11.10	6.60	11.60	6.60	11.60	8.10	13.10	7.10	12.10	10.20	15.20
üle 50 - 100 g	9.30	14.30	9.80	14.80	10.30	15.30	13.00	18.00	11.10	16.10	17.00	22.00
üle 100 - 250 g	18.60	23.60	19.80	24.80	21.20	26.20	27.00	32.00	23.20	28.20	37.70	42.70
üle 250 - 500 g	34.50	39.50	36.30	41.30	39.30	44.30	51.50	56.50	43.50	48.50	71.40	76.40
üle 500 - 1000 g	65.40	70.40	69.80	74.80	75.30	80.30	99.90	104.90	83.70	88.70	139.10	144.10
üle 1000 - 2000 g	127.40	132.40	137.30	142.30	149.70	154.70	198.50	203.50	170.70	175.70	289.80	294.80
üle 2000 - 3000 g	179.30	184.30	189.90	194.90	211.00	216.00	257.70	262.70	243.00	248.00	458.30	463.30

Riigisisene kiri	Liht	Täht	Panderoll	Liht	Täht
kuni 20 g	3.30	6.30	kuni 20 g	2.70	5.70
üle 20 - 50 g	3.50	6.50	üle 20 - 50 g	3.00	6.00
üle 50 - 100 g	4.00	7.00	üle 50 - 100 g	3.30	6.30
üle 100 - 250 g	5.50	8.50	üle 100 - 250 g	4.50	7.50
üle 250 - 500 g	8.20	11.20	üle 250 - 500 g	6.80	9.80
üle 500 - 1000 g	13.20	16.20	üle 500 - 1000 g	10.80	13.80
üle 1000 - 2000 g	23.00	26.00	üle 1000 - 2000 g	19.00	22.00
Postkaart	2.90	5.90	üle 2000 - 3000 g	29.50	32.50

I tsoon - Leedu, Läti, Island, Norra, Rootsi, Taani, Soome

II tsoon - Euroopa riigid (peale I tsooni), Venemaa, Gruusia, Armeenia, Aserbaidžaan, Kasahstan, Kõrgõstan, Moldova, Tadžikistan, Turkmeenia, Ukraina, Valgevene, Usbekistan,

III tsoon - kõik ülejäänud riigid (v.a. I ja II tsoon).

Kirimalepostkaart - riigisisene 2.00 kr.

rahvusvaheline 3.00 kr.

olenemata saatmise viisist (lennu- või maapost) ja tsoonist

Paberi vesimärkide uurijad

Saksamaalt tagasi

Rahvusvaheliselt tuntud paberi vesimärkide ja vesimärkide ajaloo uurijad Õie ja Leo Utter jõudsid 12. jaanuaril 1997.a. tagasi Saksamaalt, Münchenist, kus toimus Rahvusvahelise Vesimärkide Uurijate Organisatsiooni (IPH) Saksa Töögrupi konverents, millest nad mõlemad olid kutsutud osa võtma. Kongressi tööst võtsid osa esindajad Prantsusmaalt, Šveitsist, Nimetatud kongressil esinesid nad mõlemad ka sisuliste ettekannetega. Leo Utteri ettekanne käsitles rahvusvaheliselt ühtse paberi vesimärkid terminoloogia väljatöötamise vajalikkust vesimärkide rahvusvahelise arvutikataloogi koostamise eel ja Õie Utteri ettekanne käsitles vesimärkide dateerimise võimalustest. Tartlastest abielupaari ettekandeid kuulati suure huviga ja nende esitatud seisukohad võeti arvesse küsimuste edaspidisel käsitlemisel. G.Kirs

KUULUTUS

Soovin osta või vahetada Ameerika filateliaasjade vastu järgmiselt frankeeritud Eesti tervikasju (posti läbinud ümbrikke)

1. 60 kop. kummitempli jälendiga frankeeritud NL margiga ümbrik kustutatud kalendertempliga aprilli, mai või juuni-kuul.
2. Haapsalu "15" templiga 21x18 mm
3. Märjamaa kolmnurktempliga
4. Sõduri posti kolmnurktempliga
5. ENSV Sideministeeriumi Eriside Vabariikliku Sõlme templiga pakenditele
6. 26. juunil 1991.a. Pärnu Vabadussõja ausamba avamisel kasutatud EMS kleebisega ümbrikuid. Peale nimetatud asjade soovin jätkata vahetust vastavalt edaspidisele puudulehele. Kirjutada inglise keeles.

Minu aadress: Mr.KENNETH MILLER
1819 RAA AVENUE
TALLAHASSEE, FL
U. S. A.

"ELVA FILATELISTI" toimetusest saab tellida varemilmunud lehenumbreid. Võtame vastu ostu-, müügi-, vahetus-, õnnitluskulutus ja avaldame nekrolooge. Toimetus

ELVA FILATELISTIDE SELTSI INFOLEHT □ KOOSTAS GUNNAR KIRS □ VALGA mnt. 1A EE-2442 ELVA EESTI
Telefon (27) 56 659 Fax (27) 440 659

Hind 6.-Kr